

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์การส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบากในผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โดยเก็บข้อมูลจากบุคลากรด้านสุขภาพที่ให้การดูแลผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังจำนวน 10 คน ผู้ดูแลผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังจำนวน 18 คน และผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังจำนวน 18 คน ใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) รวบรวมข้อมูลเดือนกันยายน 2553

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และแนวคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อการวิเคราะห์สถานการณ์ใน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ความจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบาก 2) วิธีการในการส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบาก 3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบาก 4) ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบาก และ 5) แนวทางในการส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบาก

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ศึกษานำไปตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ด้านผู้สูงอายุจำนวน 1 ท่าน และพยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังจำนวน 1 ท่าน จากนั้นได้นำแนวคำถามมาปรับให้เหมาะสมและนำไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน ผู้ดูแลผู้สูงอายุจำนวน 2 คน พยาบาลวิชาชีพที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง 2 คน เพื่อดูความชัดเจนของภาษาและความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง และผู้ดูแล และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ผู้ดูแลผู้สูงอายุ และบุคลากรด้านสุขภาพ พร้อมทั้งขออนุญาตบันทึกเทป จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาแจกแจงและจัดหมวดหมู่ตามประเด็น

ผลการศึกษา

1. ความจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบากในผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง พบว่าผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ผู้ดูแล และบุคลากรด้านสุขภาพมีความคิดเห็นตรงกันว่ามีความจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบาก เพื่อบรรเทาความทุกข์ทรมานจากอาการเจ็บป่วย ชะลอการดำเนินของโรค ป้องกันภาวะแทรกซ้อนของโรค ลดอัตราการเข้ารับการรักษารักษาในโรงพยาบาล ลดค่าใช้จ่ายในการรักษาผู้ป่วย และเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย

2. วิธีการส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบากในผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง พบว่าบุคลากรด้านสุขภาพมีวิธีการส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบากในผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โดยการสอนและให้คำแนะนำ เกี่ยวกับพยาธิสภาพของโรค การรักษา การใช้ยา การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมในบ้าน การจัดทำที่เหมาะสมเมื่อมีอาการหายใจลำบาก การบริหารการหายใจ การไอที่มีประสิทธิภาพ การออกกำลังกาย และการรักษาด้วยออกซิเจนระยะยาว สำหรับผู้ดูแลมีวิธีการส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบากในผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โดยการเตือนให้ผู้สูงอายุรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ สอนการพ่นยาให้แก่ผู้สูงอายุ ดูแลให้ผู้สูงอายุใช้ออกซิเจนที่บ้าน กระตุ้นให้ผู้สูงอายุออกกำลังกาย การพาผู้สูงอายุไปรักษาที่โรงพยาบาลตามนัดหรือเวลามีอาการกำเริบ ช่วยเหลือการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ดูแลไม่ให้ผู้สูงอายุอยู่ใกล้ควันไฟ หรือควันจากการหุงต้ม และไม่เผาขยะภายในบ้าน จัดสิ่งแวดล้อมภายในบ้านให้เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ และรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบากในผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง พบว่าปัจจัยด้านผู้สูงอายุได้แก่ความรู้และทักษะในการจัดการอาการหายใจลำบาก ความร่วมมือของผู้สูงอายุ และความรุนแรงของโรค ปัจจัยด้านผู้ดูแลได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการอาการหายใจลำบาก เวลาในการดูแล และความตระหนักในความจำเป็นของการจัดการอาการหายใจลำบาก ปัจจัยด้านชุมชนได้แก่ การปรับสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม ปัจจัยด้านบุคลากรด้านสุขภาพได้แก่ ความรู้และทักษะในการจัดการอาการหายใจลำบาก ส่วนปัจจัยด้านองค์กรได้แก่ อัตราค่าจ้างของบุคลากร การสนับสนุนด้านอุปกรณ์ และสถานที่

4. ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบากในผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังประกอบด้วยปัญหาด้านผู้สูงอายุ ได้แก่ การขาดความรู้และทักษะในการป้องกันและจัดการอาการหายใจลำบาก ปัญหาความยากจนและไม่มีผู้ดูแล และปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม ส่วนปัญหาด้านผู้ดูแล ได้แก่ การไม่มีผู้ดูแล ผู้ดูแลไม่มีเวลา ปัญหาด้านเศรษฐกิจของผู้ดูแล ส่วนปัญหาด้านบุคลากร ได้แก่ การขาดบุคลากรที่รับผิดชอบงานโดยตรง และขาดบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะโรค ปัญหาด้านองค์กรประกอบด้วย การไม่มีโครงสร้างการดูแลที่ชัดเจน การขาด

การประสานงานของบุคลากรทีมสุขภาพ ไม่มีแนวปฏิบัติในการจัดการอาการหายใจลำบาก ขาดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและสถานที่ในคลินิกบริการผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

5. แนวทางในการส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบากในผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังคือ การพัฒนารูปแบบของการส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบาก ได้แก่ รูปแบบการให้ความรู้ และการฝึกทักษะการจัดการอาการหายใจลำบากสำหรับผู้สูงอายุและผู้ดูแลที่มารับบริการที่โรงพยาบาลและที่บ้าน การเยี่ยมบ้านโดยบุคลากรทีมสุขภาพควรมีการวางแผนทั้งการให้ความรู้และการทบทวนทักษะในการจัดการอาการหายใจลำบาก โรงพยาบาลต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีการมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษรให้กับผู้รับผิดชอบงาน เพิ่มอัตรากำลังในการให้บริการส่งเสริมการพัฒนาความรู้และทักษะให้บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ มีแนวปฏิบัติในการดูแลผู้สูงอายุอย่างชัดเจน จัดสถานที่ให้บริการและสิ่งแวดล้อมรวมถึงเครื่องมือที่ให้บริการผู้สูงอายุให้อึดต่อการปฏิบัติงาน มีระบบการเชื่อมโยง และการประสานงานระหว่างทีมสหสาขาวิชาชีพในคลินิกและ PCU มีการบูรณาการงานของทีมสหวิชาชีพในการดูแลผู้ป่วย รมณรงค์ให้ประชาชนเลิกสูบบุหรี่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชนเช่น อสม. สมาชิกองค์การบริหารตำบล ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ โดยการจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม การกำจัดขยะให้ถูกวิธี รมณรงค์การงดสูบบุหรี่ในชุมชน ส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายในชุมชน และช่วยด้านค่าใช้จ่ายในการรักษา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์การส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบากในผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังที่มารับบริการในโรงพยาบาลวังเหนือ จังหวัดลำปาง ทำให้ผู้ศึกษาได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์การส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบากในผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในคลินิกโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โดยการวางแผนการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังและผู้ดูแลที่มารับบริการที่คลินิกสามารถจัดการอาการหายใจลำบากได้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังเป็นแนวทางในการส่งเสริมส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบากสำหรับผู้สูงอายุที่บ้าน โดยต้องพิจารณาทั้งปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรคร่วมด้วยเพื่อให้การส่งเสริมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะปัจจัยด้านชุมชนที่ควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือ

ผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังโดยการเสนอข้อมูลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชน
สมาชิกองค์การบริหารตำบลในการปรับสิ่งแวดล้อม

2. ด้านการบริหารสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการกำหนด
แผนพัฒนาปรับปรุงระบบโครงสร้างให้เอื้อต่อการให้บริการ การมอบหมายงานให้ชัดเจน มีการ
สนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ การสนับสนุนจัดสรรงบประมาณ จัดหาสถานที่ที่เหมาะสม เพิ่ม
อัตรากำลังให้พอเพียงต่อการให้บริการ จัดระบบให้มีการประสานงานเชื่อมโยงระหว่างทีมสห
วิชาชีพในการดูแลผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในโรงพยาบาลและสถานีนอนมัย มีการจัดทำคู่มือ
หรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีการสรุปผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรคให้ผู้บริหารทราบอย่าง
น้อยปีละครั้ง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. พัฒนารูปแบบในการส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบากในผู้สูงอายุโรคปอด
อุดกั้นเรื้อรัง หรือศึกษาประสิทธิผลของแนวปฏิบัติในการส่งเสริมการจัดการอาการหายใจลำบาก
ในผู้สูงอายุโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง